

TARSUS
ÜNİVERSİTESİ

TARSUS ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ

TARSUS UNIVERSITY
JOURNAL OF THE FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES
Yıl/Year:2024, Cilt/Vol:5, Sayı/Issue:2, ss./pp. 149-169

(e-ISSN:2757-5357)

YEREL SEÇİMLERDE KADIN TEMSİLCİ SORUNSALI: 2019 ve 2024 YEREL SEÇİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

The Problematic of Women Representatives in Local Elections: Comparison of 2019 and 2024 Local Elections

Dr. Ali TOSUN

Sorumlu Yazar / Corresponding Author
Bağımsız Araştırmacı
atosun@kmu.edu.tr
0000-0001-7908-964X

Makale Türü :Araştırma
Makale Gönderim Tarihi :26.09.2024
Makale Revizyon Tarihi :24.10.2024
Makale Kabul Tarihi :10.11.2024

Atıf/Citation: Tosun A. (2024). Yerel seçimlerde kadın temsilci sorunsalı: 2019 ve 2024 yerel seçimlerinin karşılaştırılması. *Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5 (2) , 149-169.

Doi: 10.56400/tarsusiibfdergisi.1556568

Öz

Toplumsal alanda bireylerin temel ihtiyaçlarının karşılanması, bireyler açısından günümüzde önemli bir hale gelmiştir. İnsan hak ve özgürlüklerinin ön plana çıktığı kamusal alanda siyasal temsil de buna göre önemli bir faktör haline gelmiştir. Siyasal temsil, hakların kullanılması ve korunması açısından önemli bir araçtır. Araştırmanın amacı, kadın temsilci oranlarının ortaya konularak cinsiyet eşitliği kavramının seçimlerde ne denli ortaya çıktığının belirlenmesine yöneliktir. Siyasal temsilin cinsiyetler açısından farklı şekilde ortaya çıkması ve kadınların düşük bir oranda temsilci sayısına ulaşması, dezavantajlı bir duruma neden olmuş ve bu durum günümüz Türkiye'sinde önemli bir noktaya gelmiştir. Araştırmada son iki yerel seçim sonuçları analiz edilerek kadın temsilci oranının bir değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmanın yöntemi bu çerçevede oluşturulmuştur. Araştırmada kadın temsilci oranının bir hayli düşük kaldığı ortaya çıkmıştır. Bölgeler arasında kadın temsiline ilişkin farklar olmakla beraber Türkiye genelinde kadın temsilci sayısının çok düşük kaldığı gözlemlenmiştir. Kadın-erkek eşitliği bağlamında düşük bir düzeyde kalan kadın temsilci oranının artırılarak cinsiyet eşitliğine uygun bir toplumsal yapının gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 2024 Yerel Seçimleri, 2019 Yerel Seçimleri, Kadın Temsili, Siyasal Toplumsallaşma, Yerel Demokrasi.

Abstract

Meeting the basic needs of individuals in the social sphere has become important for individuals today. Political representation has been very crucial in the public sphere where human rights and freedoms come to the fore. Political representation is an important tool for the exercise and protection of rights. The aim of the research is to determine the extent to which the concept of gender equality emerges in elections by revealing the proportion of women representatives. The fact that political representation emerges differently in terms of gender and that women having low rate of representation has caused a disadvantageous situation and this situation has become an important point in today's Turkey. In the study, the results of the last two local elections were analyzed and an evaluation of the rate of female representation was made. The methodology of the study was developed within this framework. The study reveals that the rate of female representation remains quite low. Although there are differences between regions in terms of women's representation, it has been observed that the number of women representatives is very low across Turkey. In the context of gender equality, the importance of establishing a social structure that promotes gender balance is highlighted, particularly by increasing the representation of women, which remains disproportionately low.

Keywords: 2024 Local Elections, 2019 Local Elections, Female Representation, Political Socialization, Local Democracy.

GİRİŞ

Ülkelerin siyasal ve toplumsal alandaki dinamikleri bireyleri etkiler ve bu durum erkekler ile kadınların toplumdaki statüsünü belirlemede etkilidir. Ülkelerin gelişmişliklerini gösteren siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal faktörlerin olduğu görülmekle beraber bu faktörlerin birey hak ve özgürlükler kapsamında da ele alındığı görülmektedir. Kadınlar ile erkeklerin cinsiyet eşitliği yaklaşımına göre eşitlikçi bir yapıda olması, günümüzdeki modern devlet ilkesine yakın bir siyasal toplumsallaşma sürecini yansıtmaktadır. Haklara eşit bir düzeyde sahip olmanın, temsilde adalet ilkesi ile siyasal hakların teminat altına alınmış olması çerçevesinde değerlendirildiği söylenebilir. Kadın haklarının birçok ülkede verilen mücadelelerden sonra teminat altına alındığı ve bu durumun bir yansımasının da siyasal haklar olduğu bilinmektedir. Siyasal haklar, erkeklerin siyasal alandaki etkin konumundan dolayı kadınlar aleyhine bir ortamın yaratılmasına neden olmuştur. Kadınların toplumsal yapıyla ilişkili olarak ataerkil bir anlayış çerçevesinde toplumsal bir statüye sıkıştırıldığı ve siyasal toplumsallaşma açısından arka plana itildiği görülmektedir. Bu durum, birçok alanda olduğu gibi siyasette seçme ve seçilme açısından da sonuç vermiş ve cinsiyetçi yaklaşımlar kadınların hareket alanını kısıtlamıştır. Politik alanın erkeklere özgü bir alan olarak kabul edilmesi, bu eşitsizliği ortaya çıkarmıştır. Kadınlar, gerek medeniyet çerçevesinde gerekse de siyasal haklar kapsamında erkekler ile eşit olmaya yönelik amaçlara sahiptir (Yolcu ve Banazılı, 2024: 8). Bu da tarihin çeşitli dönemlerinde siyasal ve toplumsal alanda eşitliği sağlamaya yönelik mücadelelerin yapılmasına katkı sağlamıştır. Türkiye’de Cumhuriyetin kurulması ile başlayan modernleşme süreci, toplumdaki tüm kesimleri sosyal, siyasal ve kültürel yönlerden etkilemiştir. Kadınlara yükseköğretim imkânının verilmesi ve Türk Medeni Kanunu ile Türk kadınının yeni haklara kavuşması, siyasal olmayan ancak toplumsal alanda kadınların çeşitli haklara sahip olmasını sağlayan gelişmelerdir. Bu gelişmelerin akabinde 1930 yılında kadınlar, yerel seçimlere katılabilme imkânına sahip oldu (Yolcu, 2017: 1-10).

Türkiye’de kadınlara seçme ve seçilme hakkı 1934 yılında verilmiş (Okur Çakıcı ve Doğanay, 2022: 625) ve kadınlar, Türkiye’deki siyasal hak mücadelesinde, diğer ülkelere göre bu haklara önceden sahip olmuşlardır. Bu kazanım, önemli bir toplumsal değişimi tetiklemiştir. Bu durum kadınların ön plana çıkmasında önemli bir gelişme olarak kabul edilmektedir. Siyasal haklar dışındaki kadın haklarının ön planda olmadığı bu dönem için yaşanan gelişmeler, cumhuriyetin siyasal haklara verdiği önem olarak değerlendirilebilir.

Türkiye’nin siyasal toplumsallaşma süreci, özellikle genel seçimler ile yerel seçimlerde kendini göstermekte ve seçim olgusu demokratik toplum gereklerine uygun bir şekilde tecelli etmektedir. Ülkenin siyasal ve toplumsal gelişim süreci bu kapsamda değerlendirme fırsatı bulmaktadır. Kadınların cumhuriyetle beraber elde ettiği seçme ve seçilme haklarının, kadın politikacıların sayısına bakılarak pratikte uygulanmadığı görülmektedir. Yüz yıla yakın bir demokrasi sürecinin bu kapsamda günümüz demokrasi ilkelerine uygun bir şekilde kadın yönetici sayısını ortaya çıkarmadığı ifade edilebilir. Ülkenin siyasal ve toplumsal dinamiklerinin, teoride mümkün olmakla beraber kadın temsiline pratikte uygulanmasına fırsat vermemektedir. Yapılan genel seçimler ile yerel seçimler temel alındığında kadın seçilme oranlarının erkeklere göre çok düşük oranlarda kaldığı görülebilir. Bu düşük oranın günümüz modern devletinde de ortaya çıktığı ve kadınların temsilde adalet ilkesine uygun bir şekilde temsilci sayısı ve oranına yaklaşmadığı

görülmektedir. Çalışmada kadın temsilci sayısı ve oranları, 2019 ve 2024 yerel seçimleri sonucu kapsamında ele alınmıştır. Çalışmada betimsel analiz kullanılmış ve Yüksek Seçim Kurulunun bu seçimlere ilişkin sayısal verilerinden yararlanılmıştır. Bu çerçevede siyasal katılım ve temsil, Türkiye’de kadınların siyasal hayata katılım süreci, yerel siyasette temsil ve kadınların yereldeki durumu ele alınarak 2019 ve 2024 yerel seçimleri bağlamında kadın temsilci sayısına ilişkin bölgesel ve ulusal çapta verilerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

1. SİYASAL KATILIM VE SİYASAL TEMSİL

Toplumsal alanda bireylerin talep ve beklentilerinin karşılanması ve kamu düzeninin modern devlet ilkelerine göre sağlanması, siyasal gelişmelerle doğrudan ilişkilidir. Toplumsal alanda bireylerin ihtiyaçlarının sağlanması ile kamu düzeni açısından norm düzeninin sağlanması, belirli aralıklarla yapılan seçimlerle sağlanmaktadır. Bu çerçevede siyasetin önemli bir boyutunu ifade eden yerel ve genel seçimler ile bireylerin siyasal katılımları olanaklı hale gelmektedir (Şahin, 2022). Siyasetin uygulama yönünü ortaya koyan ve bireylerin kamusal alandaki yetkinliklerini sağlayan seçim olgusunun oy verme davranışı ile mümkün olduğu görülmektedir. Siyasal katılım ise, oy verme davranışından ziyade çeşitli tutum ve davranışları gerekli kılmaktadır. Gerek oy verme gerekse de yerel ve merkezi alanlardaki yöneticilerin kararlarını doğrudan etkileyen eylemler, siyasal katılım kapsamındadır (Kapani, 2009). Dahl’ın (1963) siyasal katılımı ifade ederken çeşitli boyutları ele aldığı ve buna göre bir toplumsal siyasallaşma süreci tanımladığı görülmektedir. *Bilgi alma, eyleme geçme, önem verme* ile *ilgi duyma* bu kapsamda Dahl’ın siyasal katılım çerçevesini oluşturmaktadır. Siyasal katılım, çeşitli şekillerde tanımlanmış ve ele alınmıştır. Sadece oy verme, siyasete ve siyasal kurumlara ilgi duyma ile siyaseti yakından takip ederek buna yönelik eylemlerde bulunma, siyasal katılımın bir başka tanımıdır (Çam, 2011). Hükümetlerin verecekleri kararları etkilemek adına; bireylerin siyasal tutum ve davranışları olarak tanımlanabilen siyasal katılımın (Huntington ve Nelson, 1976) karar süreçlerinde etkinliği bulunmaktadır. Siyasal katılımın temsil açısından önemli bir değişken olarak ortaya çıktığı ve bu bakımdan, çeşitli faktörlerden etkilendiği görülmektedir. Sosyoekonomik faktörler, psikolojik faktörler ve siyasal faktörler siyasal katılımı birçok yönden biçimlendirmektedir (Sezgin, 2019).

Siyasal temsilin farklı tanımları olmakla beraber, ortaya çıkan yaklaşımlar da bu kapsamda değerlendirmiştir. John Locke, Thomas Hobbes, John Stuart Mill, Edmond Burke ve Jean Rousseau gibi siyaset düşünürleri bu konuda temsilin işlevleri ile geçerliliği bağlamında farklı yaklaşımları ifade etmişlerdir (Şahin, 2022: 76). Bu durumda da siyasal temsilin toplumun geniş kesimlerini barındırmadığı ve belirli azınlıkların toplum adına karar verdiği ve buna göre politikalar yürüttükleri bir alanın yaratıldığı değerlendirilmektedir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008). Temsilin gerçekleşmesi, toplumsal alanda belirli kişilerin halk adına hareket etmelerine ve buna göre kararlar almalarına bağlıdır. Esasen bu durum, Rousseau’nun ifade ettiği ve bireylerin birtakım özgürlüklerini yetkililere vererek, kendilerini korumaları ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla eylemlerde bulunmaları amacıyla ortaya çıkmaktadır. Halk, bu kapsamda belirli bir zaman içinde temsilcilere yetkilerini devretmektedir (Çukurçayır, 2022). Ancak zaman zaman temsil yetkisi alan birey veya gruplar, temsil etmeleri gereken insanları önemsememiş ve bu durum da temsil yetkisinin kötüye kullanılmasının bir örneği olarak değerlendirilmiştir (Çitçi, 1989). Özellikle temsilin geçici bir süre için devredildiği ve bu hakkı alan

kişilerin buna göre davranmalarının gerekliliği vurgulanmaktadır. Siyasal temsil, egemenlik hakkının bireylerden temsilcilere geçtiği bir durumu tanımlayıp (Şahin, 2021) siyasal katılım boyutunun gerçekleştirilmesine doğrudan etki etmektedir. Siyasal temsil; bireylerin hak ve çıkarlarını koruma, temsilciler ile temsil ve temsilci gruplarını tanımlama kapsamında olmaktadır (Birch, 1924). Esasen temsili demokrasilerin olumsuz bir sonucu olarak yorumlanabilen bireysel çıkarların korunmaması durumu, seçilen temsilcilerin sık sık denetlenmesi veya görevden alınabilmesi ilkesini gerekli kılmaktadır. Temsilin günümüz toplumunda hem olumlu hem olumsuz yansımalarla ortaya çıktığı ve uygulandığı görülmektedir. Özellikle toplumsal alanda nüfusun artması, temsilde yetki devrini ortaya çıkarmıştır. Çünkü nüfusun artması, temsilin bir zorunluluk haline gelmesini sağlamıştır.

Siyasal katılım ve temsilin uygulanması, cinsiyetler açısından farklılıklara neden olmuştur. Bu durum, hem toplumsal normlar açısından hem de biyolojik yapıdan dolayı ortaya çıkmıştır. Erkekler ve kadınların biyolojik durumlarının toplumsal alanda onların kodlanmasına ve buna göre anlamlar yüklenerek cinsiyet ayrılıklarına göre görevler tanınmasına etki etmiştir (Bingöl, 2014). Erkekler ile kadınların toplumsal alanda farklı roller çerçevesinde tanımlanması, siyasal toplumsallaşma kapsamında da cinsiyet eşitsizliğini doğurmaktadır. Kadınların gerek ev işleri ve çocuklarla ilgilenmeleri gerekse de toplumsal alanda erkeklere göre arka planda kalması, siyasal temsilde cinsiyetler arası bir farklılığın ortaya çıkmasına neden olmuştur (Şahin, 2022). Bu sonucun cinsiyet kalıplarının her alanda olduğu gibi siyasal temsilde de yer edinmesine ve siyasette kadın yönetici azlığının ortaya çıkmasına etki ettiği söylenebilir. Esasen cinsiyetlere göre rol tanımlaması yapılması, siyasal alanda erkek hegemonyasının oluşmasına ve bu durumun toplumsal alanda cinsiyet temelli kültürel kodlar oluşturmasına neden olmaktadır.

2. TÜRKİYE'DE KADINLARIN SİYASAL HAYATA KATILIM SÜRECİ

Kadınların Türk demokrasi tarihindeki siyasal katılım süreci, Cumhuriyetin ilanı ile başlayan tarihten itibaren sürmektedir. Tek Parti döneminde kadın siyasal temsil durumu -her ne kadar seçme ve seçilme hakkı ile kadınlara yönelik sosyal alanda çeşitli çalışmalar olmasına rağmen artırılmak istense de- oy hakkının henüz verilmemesi sebebiyle istenilen düzeye gelmemiştir (Üçler, 2023). Yapılan çalışmaların ve faaliyetlerin siyaseti doğrudan şekillendirici bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir. Özellikle yurt savunmasına önem verilmesinin, toplumsal alanda kadınların siyasi haklarının gündeme gelmemesinde ve kullanılmamasında etkili olduğu düşünülmektedir. Kadın çalışmaları, bu dönemde belirli alanlardaki taleplerin karşılanması amacıyla çeşitli araçlarla hükümet yetkililerine ulaşılmasını hedeflemiştir (Zihnioğlu, 2013). Bu durum, çeşitli hakların elde edilmesi açısından feminist bir düşünce anlayışının gelişmesine katkı sağlamıştır. Gerek Tevhidi Tedrisat Kanunu ve Kıyafet Kanunu gerekse de 1926 yılında çıkarılan Medeni Kanunu, kadınların çeşitli alanlarda olduğu gibi siyasal alanda da birçok hakka sahip olmalarına katkı sağlamıştır (KADEM, 2020).

1930 seçimlerinde kadınlara belediyelerde seçme ve seçilme hakkının verilmesinin, yerel alanda kadın temsilcilerin seçimine katkıda bulunmuş ve bu kapsamda ilk kadın temsilciler seçilmiştir. Başta İzmir ve Ankara olmak üzere yurdun çeşitli illerinde kadınların belediye meclislerine girdiği ve bu kapsamda kadın haklarının korunması ve kullanılmasına yönelik faaliyetlerde buldukları görülmektedir (Üçler, 2023). Kadın hareketlerinin özellikle çeşitli

isimler tarafından geliştirilmiş ve bu noktada ataerkil toplum yapısının kadınların aleyhine olan durumlarının ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır (Aydın Dikmen, 2016).

Sonraki yıllardaki genel seçimlerde de kadınlar Meclise girmiş ve kadınların siyasal temsilde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Mebrure Gönenç, Hatı (Satı) Çırpan, Türkan Örs Baştuğ, Sabiha Gökçül Erbay, Ayşe Şekibe İnel, Hatice Özgener, Huriye Öniç Baha, Fatma Şakir Memik, Nakiye Elgün, Fakihe Öymen, Benal Nevzat İştar Arıman, Ferruh Güpgüp, Bahire Bediz Morova Aydılek, Mihri Pektaş, Meliha Ulaş, Esmâ Nayman, Hatice Sabiha Görkey ve Seniha Nafiz Hızal 1935 yılındaki seçimlerde seçilmişlerdir (Duroğlu, 2007; Çakır ve Karakoç, 2023). Hukuksal düzenlemelerin bir sonucu olarak ortaya çıkan bu gelişmelerin, siyasal hakların cinsiyet eşitliğine uygun bir yapıya gelmesinde başat bir dönüm noktası olarak kabul edilebilir. Kadın temsilci sayısı ele alındığında o dönemin şartlarına göre bu sayı, önemli bir gelişme olarak görülmektedir. Kadınların siyasal haklarının birçok ülkede henüz verilmediği düşünöldüğünde Türk kadınları için bu sonuçlar, önemli bir parametre olarak görölebilir. Sonraki yıllarda da kadın temsilcilerin 1935 yılındaki seçimlerdeki kadın sayılarına yakın olduğu söylenebilir.

Kadın temsilci oranı, tek partili dönemde artmış ancak çeşitli sorunlar nedeniyle istenilen sonuçlar alınmamıştır. Kadın temsilci oranlarının özellikle çok partili hayata geçilmesi ile birlikte değışmiş ancak ilk seçimlerde bu oranlar düşük kalmıştır. Aşağıda 1946 yılındaki seçimler ile birlikte 1961 seçimlerine kadarki genel seçimlerde ortaya çıkan kadın temsilci sayıları ve oranları gösterilmektedir.

Tablo 1. 1946 ve 1961 Genel Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek Sayısı	Temsil Oranı (%)	Kadın Sayısı	Temsil Oranı (%)
1946	465	456	98,10	9	1,90
1950	487	484	99,40	3	0,60
1954	541	537	99,30	4	0,70
1957	610	602	98,70	8	1,30
1961	450	447	99,30	3	0,70

(Kaynak: Üçler, 2023).

1946 yılından sonra yapılan seçimlerde kadın temsilci oranlarının son derece düşük kaldığı görölmektedir. 1961 yılına kadarki süreçte gerçekleşen seçimlerde yasal düzenlemeler olmasına rağmen kadın temsilci oranlarını düşük olmasının toplumdaki ataerkil yapının bir sonucu olduğu düşünölmektedir. Politikanın güç kullanımı açısından ele alındığında erkeklerin hâkim olduğu bir toplumu yansıttığı söylenebilir (Millett, 1987). Bu erkek hâkimiyet durumu, kadın oranlarının düşük kalmasına neden olabilmektedir. Bu durumun Türkiye'nin toplumsal yapısı açısından da olumsuz bir şekilde sonuçlandığı değerlendirilebilir.

1963 yılı ile 1983 yılı arasındaki seçimler, erkeklerin kadınlara nazaran büyük bir oranda temsilci olduğu seçimler olarak sonuçlanmıştır. Kadın temsilci sayısının çok düşük seviyelerde kaldığı bu dönemlerdeki oranların, kadınların toplumsal hayatta erkeklere göre birçok zorlayıcı faktörle baş etmeye çalışmasının bir sonucu olduğu söylenebilir (Üçler, 2023).

Tablo 2. 1963 ve 1983 Genel Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek Sayısı	Temsil Oranı (%)	Kadın Sayısı	Temsil Oranı (%)
1965	450	447	98,20	8	1,80
1969	450	442	98,90	5	1,10
1973	450	445	98,70	6	1,30
1977	450	444	99,10	4	0,90
1983	450	387	97,00	12	3,00

(Kaynak: Üçler, 2023).

1965 yılından 1983 yılına kadarki seçimlerde kadın oranlarının düşük bir oranda kaldığı tabloya bakılarak görülebilir. Toplumsal alandaki siyasi, ekonomik ve kültürel faktörler, kadınların siyasal alanda arka planda kalmasına neden olmuştur. Söz konusu beş yılda kadınların temsilci oranı %5'in altında kalmıştır.

1980 yılında kadınlara yönelik parti politikalarında ön plana çıkan hak kavramının gerek siyasal partilerde gerekse de diğer siyasal alanlarda karşılanmadığı (Altan Arslan, 2017) ve bunun da kadınların temsili bağlamında temsil adaletini sağlayamadığı görülmektedir. Sonraki yıllarda kadın temsilcilerin dönemin askeri yönetimi nedeniyle de istenilen seviyeye gelmediği ifade edilebilir.

Tablo 3. 1987 ve 1999 Genel Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek Sayısı	Temsil Oranı (%)	Kadın Sayısı	Temsil Oranı (%)
1987	450	444	98,70	6	1,30
1991	450	442	98,20	8	1,80
1995	550	537	97,60	13	2,40
1999	550	527	95,80	23	4,20

(Kaynak: Üçler, 2023).

1980'li yıllardan sonraki sürecin kadın hakları açısından önemli gelişmelerin yaşanmasına katkı sağladığı görülmektedir. Çeşitli kurum ve kuruluşların -odalar, sendika, barolar ve üniversiteler gibi- kadın haklarına yönelik çalışmalarının ön plana çıktığı görülmektedir (Üçler, 2023). Bu çalışmalar, kadın hareketinin güçlenmesine katkı sağlamıştır. Ancak seçimlerde ortaya çıkan kadın temsilci sayılarının cinsiyet eşitliğine uygun bir düzeyde olmadığı görülebilir.

Tablo 4. 2002 ve 2015 Genel Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek Sayısı	Erkek Temsil Oranı (%)	Kadın Sayısı	Kadın Temsil Oranı (%)
2002	550	526	95,60	24	4,40
2007	549	502	91,20	47	8,50
2011	550	471	85,60	79	14,40
2015	550	469	85,27	81	14,73

(Kaynak: Üçler, 2023).

2002 yılından 2015 yılına kadarki kadın temsilci oranlarında daha önceki seçim dönemlerine göre yüksek düzeyde bir temsilci oranı ortaya çıkmıştır. Özellikle 2015 yılındaki genel seçimlerde ortaya çıkan kadın oranının o zamana kadarki Türkiye'deki en yüksek sayı olduğu görülmektedir.

Kadın temsilciler, geçmişe kıyasla günümüzde yüksek oranlara ulaşmış ve bu da cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi açısından önemli olarak görülmüştür. Toplumsal alanda kadınların rollerinin değişmesi ve buna göre sosyal değişimlerin kadın temsilci oranını artırdığı ifade edilebilir. Kadınların siyasal alandaki etkinliğinin diğer ülkelerde Türkiye'ye göre

yüksek bir oranda olduğu ve parlamentolarda kadın oranının önemli bir noktaya geldiği bilinmektedir. Türkiye’de özellikle toplumsal alanda kadınların baskıya maruz kalması siyasal alana olan ilgilerini de azaltmıştır (Aladağ ve Yolcu, 2024: 345). Bu durumun temsil oranında da etkilerini gösterdiği ifade edilebilir.

Tablo 5. 2018 ve 2023 Genel Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek Sayısı	Erkek Temsil Oranı (%)	Kadın Sayısı	Kadın Temsil Oranı (%)
2018	600	496	82,67	104	17,33
2023	600	481	80,17	119	19,83

(Kaynak: YSK, 2018; YSK, 2023).

2018 genel seçimlerinde kadın milletvekili sayısının %17’nin üzerinde bir sayıya ulaştığı görülmektedir. 2023 seçimlerinde ise yaklaşık olarak her beş milletvekilinden biri kadın olmuştur. 2023 seçimlerindeki bu oran cumhuriyet tarihinin genel seçimleri temel alındığında en yüksek oran olarak ortaya çıkmıştır. Kadın temsiline önemli bir hale geldiği ve cinsiyet temelli politikaların gündeme geldiği günümüzde bu oranlar, geçmişe nazaran önemli olarak kabul edilebilir. Ancak cinsiyet eşitliği bağlamında yeterli bir sayı olarak kabul edilmeyeceği söylenebilir.

Tablo 6. IPU (Parlamentolar Arası Birlik) Parlamentolarda Kadınların Temsili-Bölgesel Ülkeler

Bölgesel Ortalama	Alt Meclisler (%)	Üst Meclisler (%)	İki meclis (%)
İskandinav Ülkeleri	44	0	0
Amerika (kıtası)	30,6	31,5	30,8
Avrupa (İskandinav Ülkeleri Dâhil)	29,6	28,5	29,4
Avrupa (İskandinav Ülkeleri Hariç)	28,1	28,5	28,2
Sahra Altı Afrika	24,1	23,9	24,0
Asya	20,1	16,7	19,7
Arap Devletleri	17,7	10,7	16,8
Pasifik	16,6	43,8	19,4

(Kaynak: <http://archive.ipu.org>’dan akt. Sezgin, 2019).

Dünyanın birçok ülkesindeki parlamentoların kadın temsil durumunu ortaya koyan Parlamentolar Arası Birlik, yaptığı araştırmada sekiz farklı bölgedeki kadın temsilcilerin sayısını ortaya koymuş ve bu durum tabloda ifade edilmiştir. Bu çerçevede ülkeler arasında oransal farklılıkların ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikle İskandinav ülkelerindeki kadın oranlarının bir hayli yüksek olduğu ve diğer ülkelere göre ön plana çıktığı tabloya bakılarak anlaşılabilir. Avrupa ve Amerika ülkelerinin de kadın temsilci oranlarında önemli bir sayıya ulaştığı görülebilmektedir. Az gelişmiş ülkelerin kadın temsilci oranları -istisnalar hariç- bu noktada gelişmiş ülkelere göre düşük bir oranda kalmıştır (Sezgin, 2019). Özellikle kadın temsilci sayısında ortaya çıkan cinsiyetler arası eşitsizlikler, çeşitli faktörlere bağlı olmaktadır (Yolcu, 2019: 247).

3. YEREL SİYASETTE TEMSİL VE KATILIM

Yerel birimlerde siyaset, seçimler yoluyla ortaya çıkmakta ve bu kapsamda önemli kabul edilmektedir. Yerel yönetimlerde seçimle iş başına gelen kişiler, siyasal sorumlulukları gereği yaptıkları iş ve işlemlerde halka karşı sorumludurlar (Yıldırım, 2011). Arapça kökenli olan temsil kelimesi bireylerin kendilerine özgü haklar ile yetkileri başkalarına devretmesi ve buna göre haklarının kullanılmasını sağlamaları olarak tanımlanır (Akpınar Çoban, 2023). Temsilde hakkı devreden kişi gerçek olarak ifade edilirken temsilci de yapay olarak değerlendirilmektedir (Pitkin, 1972).

Yerel siyasetin, mahalli bir alanda olmasının siyasal temsilcilerin toplumla yakın olmasına ve iletişim canlı olmasına katkı sağladığı söylenebilir. Bu durum da talep ve beklentilerin karşılanmasını sağlamaktadır. Yerel siyasette yerel yönetim organları ile seçilmiş kişilerin ön planda olması, yapılan kamusal faaliyetlerin yasallığını ve etkinliğini yansıtmaktadır (Oruç ve Bayrakçı, 2018). Temsilde en önemli faktörün halk olması da demokratik rejimlerde önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Touraine, 2017).

Yerel siyasette temsil, katılım kanallarıyla gerçekleşmekte ve siyasal araç ve mekanizmalar temsili mümkün kılmaktadır. Yerel alanda demokrasinin bir yansıması olarak tanımlanan temsil ve katılım, yerel demokratik değerleri geliştirdiği gibi işlevsel bir yapıya da sahip olmasını sağlamaktadır. Demokratik değerler ile sivil toplum da bu kapsamda demokrasi faktörleri olarak tanımlanmaktadır (Usta, 2011). Yerel katılımın hem halkın katılımını artırmada hem de yönetimin bireylerle daha fazla iletişim sağlamasında etkili olduğu ifade edilebilir. Bu durum, dayanışma ile işbirliğini de geliştirmektedir (Yıldırım vd., 2011). Yerel siyasetin katılım kanallarının çeşitli yöntemlerle sağlıklı bir yapıya kavuşturulduğu ve bu durumun seçim dönemi dışındaki zamanları içerdiği bilinmektedir. Kamuoyu yoklaması yapmak, kentsel eylemleri gerçekleştirmek, seçilen kişilerin görevden alınmasına yönelik eylemler gibi faktörler yerel siyasetin temsil ve katılım boyutunu biçimlendiren örneklerdir (Yıldırım vd., 2011).

Yerel siyasetin sağlıklı bir yapıya kavuşması ve katılım mekanizmalarını etkili olması, çok paydaşlı bir yapıyla ortaya çıkmaktadır. Bu da yönetim ilkesi ile mümkün olmaktadır (Henden, 2005). Yerel yönetimlerin; yerindenlik ilkesine göre oluşturulması, mahalli ihtiyaçların karşılanmasına yönelik yapılanmaları, seçimle karar organlarının belirlenmesi, yasalarla görev ve yetkilerinin ortaya konulması, özel gelirleri ile personelinin olması ile kamu tüzel kişilikleri olması gibi faktörler (Henden, 2005: 3) yerel siyasetim temsili ve katılımı açısından olumlu görülmektedir. Ayrıca Anayasa'nın 127. maddesi de yerel yönetimlerin yerel siyaset ve demokrasi ile katılım mekanizmalarının gerçekleştirilmesine yönelik çeşitli hükümleri içermekte ve bunları garantiye altına almaktadır. Bu yasal garantörlük de yerel siyaseti güçlendirici bir yapıya katkı sağlamaktadır.

4. YEREL SİYASETTE KADIN

Kadın temsili, Türkiye'de yerel siyasette tarihsel bir süreçle ifade edilebilir. Özellikle genel seçimlere nazaran yerel alanda kadınlar, önemli bir figür olarak tanımlanır. Kadınların sosyal alanda özel alan dışında arka planda bırakılması ve bu kapsamda siyasal toplumsallaşma açısından erkeklere göre kısıtlı bir şekilde hareket etmesi, siyasal ve toplumsal sonuçlar doğurmaktadır (Erbay ve Tuncay, 2006). Özellikle ataerkil toplum yapısı, kadınların yerel siyasi alanda etkin olmasına olanak sağlamamakta ve bu da kadın temsilci oranlarının düşük olmasına neden olmaktadır (Şahin vd., 2024: 402-424). Türk toplumsal ve siyasal hayatında kadınların siyasal alanda pasifize edilmesi durumunun, kadın haklarının güvence altına alınmasına yönelik bir bilincin ve inkılabın gerçekleştirilmesine yol açacağı düşünülebilir (Gökçimen, 2008). Esasen Türkiye'de kadınların siyasal haklara kavuşması, kadınların kendi mücadelesi dışında geliştiği ve bunun da yeni cumhuriyetin inkılapçı liderlerinin çalışmaları ile gerçekleşmiştir (Tekeli, 1983).

Türk kadınlarının belediye seçimlerine katılması ile seçme ve seçilme hakkına kavuşmasının yerel siyasal alanda devrim olarak tanımlandığı ve diğer ülkelere göre bu gelişmelerin önemli kazanımlar olduğu ifade edilebilir (Oruç ve

Bayrakçı, 2018). Ancak kadınların sahip oldukları siyasal hakların kullanımının pratikte zor bir şekilde gerçekleştiği ve bu kapsamda kadın haklarının gelişmediği söylenebilir (Gökçimen, 2008). Kadınların yerel alanda yeteri kadar temsil edilmemesinin farklı nedenleri olmakla beraber bu durum, *yokluk sendromu* olarak da tanımlanmaktadır. (Orhan vd, 2018). Kadınların siyasal alanda gerçek bir birey olarak tanımlanmaması, kadınların hareket alanlarının kısıtlı olması, kırsal alanlarda kadınların ataerkil bir yapıya maruz kalmaları, kadınların özel alana ait olduğu düşüncesi ile siyasetin erkek işi olarak tanımlanmasının kadınların siyasal temsilde yokluk durumunu yaşamalarına neden olduğu görülmektedir. *Toplumsal engeller* (kadınların konumlandığı toplumsal kabuller) ile *politik engeller*, yokluk sendromunun nedenleri olarak görülmektedir (Pınarcıoğlu, 2017: 12-24). Dünyanın çeşitli ülkelerinde parlamentodaki kadın temsilcilerin sayısının az olsa da yerel siyasette kadınların önemli bir oranda temsilci sayısına ulaştıkları bilinmektedir. Ancak Türkiye'nin bu bağlamda kadın temsilci oranının yerel birimlerde de son derece düşük olduğu seçim sonuçlarına bakılarak görülebilir (Yaylı ve Eroğlu, 2015).

Türk kadınının siyasal kazanımlarının pratikte uygulanmaması, çeşitli sorunların halledilememesine neden olmaktadır. Yapılan çalışmalarda birçok ülke ile değerlendirildiğinde yerel yönetimlerdeki kadın temsilci oranlarının bir hayli düşük olduğu ortaya çıkmıştır (Çağlar, 2011). Esasen bu durumun yerel alanda toplam nüfusun yarısının göz ardı edilmesi olarak da yorumlanabilir. Yasal düzeyde yapılan düzenlemelerinin yerel alandaki kadın temsilci sayısını yükseltmediği görülmektedir. Siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel faktörler, kadın temsilcilerin oranlarının düşük olmasında ve siyasal alanda kadınların etkili olmalarında engel olarak ortaya çıkmaktadır (Türel ve Çağlar, 2010). Toplumsal alanda kültür önemli bir faktör olarak ortaya çıkmış ve birçok alanda etkili olmuştur. Kadınların düşük temsil oranının toplumsal kültürden beslendiği ve buna göre erkeklere göre kadınların arka planda kaldığı ifade edilebilir (Cici Karaboğa ve Kocaoğlu, 2019). Kadınların aile içinde özel olarak konumlandırılması ve toplumsal alanın erkeklere yönelik bir yer kabul edilmesi anlayışının bu duruma neden olduğu söylenebilir. Katılım kültürünün de bu anlayışa göre şekillendiği ifade edilebilir (Kocaoğlu, 2015). Kadınların erkeklere göre baskılandığı siyasal alan, erkek hegemonyasının güçlenmesine ve erkeklerin güçlü bir konumda olmasına neden olmuştur.

Temsilde adalet ilkesine uygun şekilde ifade edilen temsil teorisine göre herhangi bir ayırım gözetilmeksizin bireylerin aynı fırsat ve olanaklara sahip olması gerektiği vurgulanmıştır (Akyol ve Bek, 2021). Kadınların da erkekler kadar siyasal mekanizmalarda yer alması gerektiği ve bunun da sağlıklı bir siyasal toplum için gerekli olduğu bilinmektedir (Rai, 2014). Kadınların yerel alandaki sayılarının ve etkinliklerinin yıllar içinde artmasına rağmen erkeklere göre temsilci oranlarının düşük çıkması, çeşitli faktörlere bağlanabilir. Ortaya çıkan bu durumun cinsiyete göre toplumsal rol durumlarının değişmesi ile cinsiyetlere göre kota uygulaması konularak ortadan kaldırılacağı söylenebilir. Türk kadınının siyasetteki rolünün, hem yerel birimlerde hem de merkezi birimlerdeki durumu, tarihsel süreç analiz edilerek değerlendirilmektedir. Yapılan yasal düzenlemelerin de kadın temsilci oranını artırmadığı görülmektedir. Siyasal alanda kadınların erkeklere nazaran temsil oranlarının engel olmaksızın düşük olmasının kadınlar açısından bir yokluk durumu olarak ifade edilebildiği görülmektedir (Şahin, 2021). Yokluk, kadınların siyasal alandaki temsilci oranının düşüklüğünü ifade etmektedir. Ortaya çıkan bu yokluk durumu, cinsiyetler arasındaki farklılıklardan

meydana gelmektedir. Cinsiyetler arasındaki eşitsizlik durumu bunu anlamlandırmaktadır (Berktaş, 2009). Cinsiyetler arası eşitsizlikler, geleneksel toplumlarda daha fazla ön planda olmakta ve bunun bir sonucu da kadın temsilcilerin düşüklüğü olarak ortaya çıkmaktadır.

Kadınlar, son yıllarda yerel yönetimlerde genel seçimlerde olduğu gibi düşük bir oranda kalmaktadır. Söz konusu düşük oran temsil adaletine ket vurmaktadır.

Tablo 7. Türkiye’de Belediye Yönetiminde Kadın Temsili Kadın

Seçim Yılı	Toplam Temsilci Sayısı	Kadın Temsilci Sayısı	Kadın Temsil Oranı (%)
1999 Seçimleri	3216	20	0,60
2004 Seçimleri	3225	18	0,60
2009 Seçimleri	2948	44	0,90
2014 Seçimleri	1398	40	2,90
2019 Seçimleri	1389	42	3,00

(Kaynak: Sezgin, 2019)

Kadın temsilci sayısının bu denli düşük çıkması, yerel demokraside cinsiyet ayrımcılığının ön planda olmasına bağlanabilir. Kadın temsilci sayısının düşük olması, kadınlara yönelik politikaların yürütülmesine yönelik faaliyetlerin ön plana çıkmasına zemin hazırlamaktadır (Çakır ve Karakoç, 2023). Ayrıca siyasi partilere bırakılmayacak şekilde çeşitli düzenlemelerle kadınların temsiline artırılmasına yönelik faaliyetlerin de bu noktada yapılması gerekmektedir (Sayın, 2007). Kadının konumunun değişmesi ve toplumsal alanda daha fazla etkin olması, (Uçar Altınışik, 2022) mevcut siyasal alanda kadının temsiliyle paralel değildir. Kadın temsilci oranının yasal bir engel olmamasına rağmen düşük bir düzeyde olması, cam tavan etkisi ile açıklanabilir. Cam tavan etkisi, herhangi bir engel olmamasına rağmen belirli bir grup veya cinsiyetin maruz kaldığı engeller olarak tanımlanır. Kadın temsiline gerçekçi bir orana çıkması ve temsilde adaletin gerçekleşmesinin kadınların toplumsal alanın tümünde etkili olması ile mümkün olabileceği düşünülmektedir.

5. METODOLOJİ

5.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmada Türkiye’de 31 Mart 2019 ile 31 Mart 2024 yılında yapılan mahalli idareler seçimlerinde kadın temsilcilerin oranlarının ortaya konulmasına yönelik bir değerlendirme amaçlanmıştır. Bu kapsamda Türkiye’nin yedi bölgesindeki iller ile bölgeler arasındaki durum ele alınmıştır. Araştırmanın amacı, belediye başkanlığında kadınların sayısını ve oranını ortaya koyarak, cinsiyet eşitliğine yönelik temsilde adalet durumunu saptamaktır.

5.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmanın kapsamını Türkiye’deki 81 ve bunlara bağlı ilçeler oluşturmuştur. Araştırmanın sınırlılığı ise 2019 ile 2024 yılında yapılan mahalli idareler seçimlerinin sonuçlarıdır. Kadın ve erkeklerin temsil oranlarının değerlendirilmesi, araştırmanın kapsamını ifade etmektedir. Yerel seçimde il ve ilçelerdeki belediye başkanlıklarının cinsiyete göre dağılımı, bu kapsamda araştırmanın içeriğini ifade etmektedir.

5.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemi betimsel bir analizi içermektedir. Verilerin belirli bir plan dâhilinde kullanılmasını ifade eden betimsel analiz, elde edilen verilerin okuyucunun anlayacağı bir şekilde ifade edilerek analiz edilmesidir. Bu kapsamda

Yüksek Seçim Kurulunun mahalli idareler seçimlerindeki istatistiksel verileri kullanılmıştır. Elde edilen veriler derlenmiş ve tablolar halinde sunularak kadın erkek temsilci oranları sunulmuştur. Kadınların temsiline ilişkin sayısal verilerin bu yöntemle daha açıklayıcı bir şekilde analiz edileceği varsayılmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin kaynağı, seçim sonuçları ve istatistiklerinde yetkili/otorite olan kamu kurumudur. Bu çerçevede verilerin güvenilir olduğu kabul edilmektedir. *Kadın temsiline düşük olduğu yargısı* çalışmanın hipotezi olarak kabul edilmektedir.

5.4. Türkiye’de 2019 ve 2024 Yerel Seçimlerinde Kadın Temsili Durumu

Türkiye’de kadın temsilci sayısının ve oranının çok düşük olduğu ve cinsiyet eşitsizliğinin bu açıdan ön planda olduğu görülmektedir. Bu yargıya, yerel seçim sonuçlarına bakılarak da ulaşılabilir. Bölgeler arasında kadın temsilci oranları, düşük bir seviyede olup bazı bölgelerde ise bu oranların daha da düşük olduğu söylenebilir. Ancak iki yerel seçim kendi arasında kıyaslandığında 2024 yılında kadın temsilci sayısının 2019 yılına göre yüksek çıktığı görülebilir.

5.5. Bulgular

Çalışmada kadın temsiline ortaya konulmasına yönelik olarak son iki yerel seçim sonuçlarından yararlanılmıştır. Araştırma sorusu, “kadınların yerel seçimlerdeki temsil durumu, cinsiyet eşitliğine uygun bir yapıda ve düzeyde midir?” sorusudur. Çalışmada Akdeniz Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Ege Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi ve Marmara Bölgesi’nde erkek ve kadın temsilci sayı, oranları ve temsil düzeyleri ortaya konulmuştur. Çalışmada, kadın temsilci oranlarının düşük bir seviyede olduğu ortaya çıkmıştır. 2019 ve 2024 yerel seçimlerine ait temsilci sayısı ve temsil oranları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 8. Akdeniz Bölgesinde Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Bölge	İl	Erkek Belediye Başkanı (2019)	Erkek Temsil Oranı (2019) (%)	Kadın Belediye Başkanı (2019)	Kadın Temsil Oranı (2019) (%)	Erkek Belediye Başkanı (2024)	Erkek Temsil Oranı (2024) (%)	Kadın Belediye Başkanı (2024)	Kadın Temsil Oranı (2024) (%)
Akdeniz Bölgesi	Adana	16	100,0	0	0	15	93,75	1	6,25
	Antalya	20	100,0	0	0	18	90,00	2	10,00
	Burdur	11	100,0	0	0	9	81,82	2	18,18
	Hatay	16	100,0	0	0	16	100,00	0	0
	Isparta	13	100,0	0	0	13	100,00	0	0
	Kahramanmaraş	12	100,0	0	0	12	100,00	0	0
	Mersin	14	100,0	0	0	14	100,00	0	0
	Osmaniye	7	100,0	0	0	7	100,00	0	0

Kaynak: YSK’dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Akdeniz Bölgesi’ndeki kadın temsilci oranına bakıldığında Burdur, Antalya ve Adana’nın il ve ilçelerinin kadın temsilci oranlarının 2024 yılında diğer illere göre yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Akdeniz Bölgesi’nin diğer beş ilinde ise sadece erkek temsilciler seçilmişlerdir. Bu sonuçlar bölgedeki kadın temsilci oranının %4,5 olduğunu ortaya koymaktadır. 2019 seçimlerinde ise kadın temsilciler bulunmamaktadır. Bölge açısından kadın temsilci oranında 5 yıllık sürede bir gelişimin olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Doğu Anadolu Bölgesinde Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Bölge	il	Erkek Belediye Başkanı (2019)	Erkek Temsil Oranı (2019) (%)	Kadın Belediye Başkanı (2019)	Kadın Temsil Oranı (%) (2019)	Erkek Belediye Başkanı (2024)	Erkek Temsil Oranı (%) (2024)	Kadın Belediye Başkanı (2024)	Kadın Temsil Oranı (%) (2024)
Doğu Anadolu Bölgesi	Ağrı	6	75,0	2	25,00	8	100,0	0	0
	Ardahan	6	100,0	0	0	6	100,0	0	0
	Bingöl	8	100,0	0	0	8	100,0	0	0
	Bitlis	7	100,0	0	0	7	100,0	0	0
	Elazığ	10	91,90	1	9,10	11	100,0	0	0
	Erzincan	9	100,0	0	0	9	100,0	0	0
	Erzurum	20	95,24	1	4,76	20	95,24	1	4,76
	Hakkâri	4	80,0	1	20,00	4	80,0	1	20,00
	İğdir	4	100,0	0	0	4	100,0	0	0
	Kars	8	100,0	0	0	8	100,0	0	0
	Malatya	14	100,0	0	0	14	100,0	0	0
	Muş	5	83,33	1	16,67	5	83,33	1	16,67
	Tunceli	8	100,0	0	0	8	100,0	0	0
Van	9	65,30	5	34,70	8	57,14	6	42,86	

Kaynak: YSK'dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki il ve ilçelerdeki 2024 yılındaki kadın belediye yönetici oranlarına bakıldığında Van il ve ilçelerinde kadın belediye başkanı oranı bir hayli yüksektir. Bu oranlar, Türkiye'nin diğer bölgeleri de ele alındığında en yüksek oran olarak değerlendirilmektedir. Muş ili de Türkiye ortalamasına göre yüksek bir orana sahip olmuş ve Hakkâri ile Erzurum'da da birer kadın temsilci seçilmiştir. 2019 yılındaki seçim sonuçlarına bakıldığında kadın temsilcilerin daha yüksek bir orana sahip olduğu ve 2024 yılında kadın temsilci sayısının azaldığı görülmektedir. Bölgede ise genel ortalama %6,8 oranındadır.

Tablo 10. Ege Bölgesinde Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Bölge	il	Erkek Belediye Başkanı (2019)	Erkek Temsil Oranı (%) (2019)	Kadın Belediye Başkanı (2019)	Kadın Temsil Oranı (%) (2019)	Erkek Belediye Başkanı (2024)	Erkek Temsil Oranı (%) (2024)	Kadın Belediye Başkanı (2024)	Kadın Temsil Oranı (%) (2024)
Ege Bölgesi	Afyonkarahisar	18	100,0	0	0	16	88,89	2	11,11
	Aydın	18	100,0	0	0	17	94,44	1	5,56
	Denizli	20	100,0	0	0	19	95,00	1	5,00
	İzmir	28	80,33	3	19,67	24	77,42	7	22,58
	Kütahya	13	100,0	0	0	12	92,30	1	7,70
	Manisa	18	100,0	0	0	17	94,44	1	5,56
	Muğla	14	100,0	0	0	13	92,86	1	7,14
	Uşak	6	100,0	0	0	6	100,00	0	0

Kaynak: YSK'dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Ege Bölgesi'nin 2024 yılındaki kadın yönetici sayısı oranları incelendiğinde en yüksek oranın İzmir ve ilçelerinde olduğu ortaya çıkmıştır (%22,58). Afyonkarahisar, Kütahya, Muğla, Manisa, Aydın ve Denizli'de de kadın yöneticilerin olduğu görülmekle beraber Uşak il merkezi ile ilçelerinde kadın temsilcinin bulunmadığı görülmektedir. Ege

Bölgesi'ndeki kadın temsilci oranının 2019 yerel seçimlerinde ise son derece düşük olduğu ve İzmir dışındaki illerde kadın temsilci bulunmamaktadır. Bölge açısından kadın temsilci bağlamında beş yıllık süreçte bir gelişim söz konusudur.

Tablo 11. Güney Doğu Anadolu Bölgesinde Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Bölge	İl	Erkek Belediye Başkanı (2019)	Erkek Temsil Oranı (%) (2019)	Kadın Belediye Başkanı (2019)	Kadın Temsil Oranı (%) (2019)	Erkek Belediye Başkanı (2024)	Erkek Temsil Oranı (%) (2024)	Kadın Belediye Başkanı (2024)	Kadın Temsil Oranı (%) (2024)
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	Adıyaman	9	100,0	0	0	9	100,0	0	0
	Batman	6	100,0	0	0	5	83,33	1	16,67
	Diyarbakır	13	72,20	5	27,80	11	61,12	7	38,88
	Gaziantep	9	90,00	1	10,00	10	100,00	0	0
	Kilis	4	100,0	0	0	4	100,00	0	0
	Mardin	6	54,55	5	45,45	7	63,64	4	36,36
	Siirt	6	85,71	1	14,29	6	85,71	1	14,29
	Şanlıurfa	13	92,86	1	7,14	12	85,71	2	14,29
Şırnak	5	71,43	2	28,57	4	57,14	3	42,86	

Kaynak: YSK'dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

2024 yılında Güney Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki kadın belediye başkanları oranlarına bakıldığında Şırnak, Diyarbakır ve Mardin il ve ilçelerinin kadın yönetici oranlarında önemli sayının ortaya çıktığı görülmektedir. Gaziantep, Kilis ve Adıyaman dışındaki illerde de kadın temsilciler bulunmaktadır. Bölgedeki kadın temsilci oranının 2019 yılındaki dağılımında ise 2024 yılına göre düşük bir oran vardır. Muhafazakâr yapının hâkim olduğu bölgede kadın temsilci oranının her iki yıl için de bu denli yüksek çıkması, siyasal, toplumsal ve etnik faktörlerle ifade edilebilmektedir.

Tablo 12. İç Anadolu Bölgesinde Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Bölge	İl	Erkek Belediye Başkanı (2019)	Erkek Temsil Oranı (%) (2019)	Kadın Belediye Başkanı (2019)	Kadın Temsil Oranı (%) (2019)	Erkek Belediye Başkanı (2024)	Erkek Temsil Oranı (%) (2024)	Kadın Belediye Başkanı (2024)	Kadın Temsil Oranı (%) (2024)
İç Anadolu Bölgesi	Aksaray	8	100,00	0	0	8	100,00	0	0
	Ankara	25	96,15	1	3,85	25	96,15	1	3,85
	Çankırı	12	100,00	0	0	12	100,00	0	0
	Eskişehir	14	93,33	1	6,67	12	80,00	3	20,00
	Karaman	6	100,00	0	0	6	100,00	0	0
	Kayseri	17	100,00	0	0	17	100,00	0	0
	Kırıkkale	9	100,00	0	0	9	100,00	0	0
	Kırşehir	7	100,00	0	0	7	100,00	0	0
	Konya	32	100,00	0	0	32	100,00	0	0
	Nevşehir	8	100,00	0	0	8	100,00	0	0
	Niğde	6	100,00	0	0	6	100,00	0	0
	Sivas	17	100,00	0	0	17	100,00	0	0
Yozgat	14	100,00	0	0	14	100,00	0	0	

Kaynak: YSK'dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

2024 yılında İç Anadolu Bölgesi'ndeki kadın temsilci oranı, en fazla Eskişehir ve ilçelerinde bulunmaktadır (%20). Ankara'nın Akyurt ilçesinde kadın belediye başkanının olduğu bölgede diğer iller ve ilçelerde kadın temsilcinin seçilmediği görülmektedir. İç Anadolu Bölgesi'ndeki genel kadın temsilci oranı, 2024 yılında yüzde birin altındadır

(%0,56). Bu düşük oran, Başkent için beklenmeyen bir sonuç olarak yorumlanabilir. 2019 yılında da kadın temsilci oranının düşük olduğu söylenebilir. Ancak 2024 ile kıyaslandığında daha yüksek bir oran ortaya çıkmıştır.

Tablo 13. Karadeniz Bölgesinde Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Bölge	İl	Erkek Belediye Başkanı (2019)	Erkek Temsil Oranı (%) (2019)	Kadın Belediye Başkanı (2019)	Kadın Temsil Oranı (%) (2019)	Erkek Belediye Başkanı (2024)	Erkek Temsil Oranı (%) (2024)	Kadın Belediye Başkanı (2024)	Kadın Temsil Oranı (%) (2024)
Karadeniz Bölgesi	Amasya	7	100,00	0	0	7	100,00	0	0
	Artvin	9	100,00	0	0	9	100,00	0	0
	Bartın	4	100,00	0	0	4	100,00	0	0
	Bayburt	3	100,00	0	0	3	100,00	0	0
	Bolu	9	100,00	0	0	9	100,00	0	0
	Çorum	14	100,00	0	0	14	100,00	0	0
	Düzce	8	100,00	0	0	8	100,00	0	0
	Giresun	16	100,00	0	0	16	100,00	0	0
	Gümüşhane	6	100,00	0	0	6	100,00	0	0
	Karabük	6	100,00	0	0	5	83,33	1	16,67
	Kastamonu	20	100,00	0	0	19	95,00	1	5,00
	Ordu	20	100,00	0	0	20	100,00	0	0
	Rize	12	100,00	0	0	12	100,00	0	0
	Samsun	18	100,00	0	0	18	100,00	0	0
	Sinop	9	100,00	0	0	9	100,00	0	0
	Tokat	12	100,00	0	0	12	100,00	0	0
Trabzon	19	100,00	0	0	19	100,00	0	0	
Zonguldak	8	100,00	0	0	8	100,00	0	0	

Kaynak: YSK'dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

2024 yılında Karadeniz Bölgesi'nde Karabük ve Kastamonu'da kadın temsilciler bulunmaktadır. Diğer il ve ilçelerde tümüyle erkek belediye başkanları seçilmiştir. Bölgede kadın temsilci oranı, %1'de kalmıştır. 2019 yılında ise bölgenin hiçbir ilinde kadın temsilci seçilmemiştir. Karadeniz Bölgesi de diğer bölgelere göre kadın temsil oranında en düşük bölgelerden biri olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 14. Marmara Bölgesinde Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Bölge	İl	Erkek Belediye Başkanı (2019)	Erkek Temsil Oranı (%) (2019)	Kadın Belediye Başkanı (2019)	Kadın Temsil Oranı (%) (2019)	Erkek Belediye Başkanı (2024)	Erkek Temsil Oranı (%) (2024)	Kadın Belediye Başkanı (2024)	Kadın Temsil Oranı (%) (2024)
Marmara Bölgesi	Balıkesir	21	100,00	0	0	21	100,00	0	0
	Bilecik	7	87,50	1	12,50	7	87,50	1	12,50
	Bursa	18	100,00	0	0	18	100,00	0	0
	Çanakkale	12	100,00	0	0	12	100,00	0	0
	Edirne	8	88,89	1	11,11	8	88,89	1	11,11
	İstanbul	39	97,50	1	2,5	37	92,50	3	7,50
	Kırklareli	8	100,00	0	0	8	100,00	0	0
	Kocaeli	12	92,30	1	7,70	12	92,30	1	7,70
	Sakarya	17	100,00	0	0	17	100,00	0	0
	Tekirdağ	12	100,00	0	0	10	83,33	2	16,67
	Yalova	6	100,00	0	0	5	83,33	1	16,67

Kaynak: YSK'dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Marmara Bölgesi'ndeki durum ele alındığında 2024 yılı için Tekirdağ ve Yalova en yüksek düzeyde kadın temsilci oranına sahiptir (%16,67). Bölgede en fazla kadın temsilci sayısı İstanbul'dayken (3 kadın temsilci), bölge genelinde kadın temsilci oranı veriler değerlendirildiğinde 2024 yılı için %5,5'tir. 2019 yılında ise kadın temsilci oranı, bir hayli düşük çıkmış ve dört il dışındaki yedi ilde kadın temsilci seçilmemiştir.

Tablo 15. Türkiye'de Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Bölge	Erkek Belediye Başkanı (2019)	Erkek Temsil Oranı (%) (2019)	Kadın Belediye Başkanı (2019)	Kadın Temsil Oranı (%) (2019)	Erkek Belediye Başkanı (2024)	Erkek Temsil Oranı (%) (2024)	Kadın Belediye Başkanı (2024)	Kadın Temsil Oranı (%) (2024)
Akdeniz Bölgesi	109	100,00	0	0	104	95,40	5	4,60
Doğu Anadolu Bölgesi	118	91,47	11	8,53	120	93,00	9	7,00
Ege Bölgesi	135	97,83	3	2,17	124	89,90	14	10,10
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	71	82,56	15	17,44	68	79,10	18	20,90
İç Anadolu Bölgesi	175	98,87	2	1,13	173	97,74	4	2,26
Karadeniz Bölgesi	200	100,0	0	0	198	99,00	2	1,00
Marmara Bölgesi	160	97,56	4	2,44	155	94,51	9	5,49

Kaynak: YSK'dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye'de 2019 ile 2024 yılları karşılaştırıldığında Doğu Anadolu Bölgesi dışındaki bölgelerde kadın temsilci sayı ve oranın sonraki seçimlerde arttığı görülmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi, tüm bölgeler içinde kadın temsilci oranında ilk sıradadır. Karadeniz Bölgesi ile Akdeniz Bölgesi'nde 2019 yılında hiç kadın temsilci olmamış ve sonraki seçim döneminde ise kadın temsilciler seçilmiştir. Kadın katılımcıların tüm bölgelerde erkeklerle karşılaştırıldığında çok düşük bir sayı ve oranda kaldığı tabloya bakılarak görülmektedir. Bölgeler arasında kadın temsili anlayışı, çeşitli parametrelere göre (etnik yapı, siyasal kültür ve gelişmişlik düzeyi gibi) değişkenlik göstermiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Doğu Anadolu Bölgesi'nin etnik faktörden dolayı muhafazakâr bir yapıda olmasına rağmen diğer bölgelere göre kadın temsilci sayısı ve oranında yüksek bir düzeyde olduğu savunulabilir.

Tablo 16. Türkiye Geneli Belediye Başkanlığı Kadın Temsili

Seçim Yılı	Erkek Belediye Başkanı	Kadın Temsil Oranı (%)	Kadın Belediye Başkanı	Kadın Temsil Oranı (%)
2019	968	96,51	35	3,49
2024	942	93,91	61	6,09

Kaynak: YSK'dan elde edilen verilerden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye'de 2019 yılı ile 2024 yılındaki mahalli seçimlerin ülke ortalamasına bakıldığında kadın temsilci oranının son derece düşük olduğu görülmektedir. 2024 seçim sonuçlarına bakıldığında 2019 seçim sonuçlarına göre %75'e yakın bir oranda kadın katılımcı oranı yükselmiştir. Ancak bu durumun da gerek cinsiyet eşitliği ilkesi gerekse de temsilde adalet ilkesine uygun bir rakam olmadığı açıktır. Yerel yönetim birimlerindeki kadın temsilcilerin genel seçimlerdeki

kadın temsilcilere göre yüksek oranda olması, yerel demokratik değerler açısından beklenen bir sonuç olarak yorumlanabilir. Ancak yerel seçim sonucuna bakıldığında kadın temsilci oranı düşük çıkmıştır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Demokrasi, günümüzde bireylerin toplumsal alanda temsil edilmeleri için önemli bir yol olarak görülmektedir. Bu noktada siyasetle ilişkili olarak demokrasinin yöneten yönetilen ilişkilerini biçimlendiren bir yapısı bulunmaktadır. Siyaset bilimi açısından toplumu yönetenlerin örgütlü bir yapılanmasını ifade eden devlet kavramı (Candan ve Maltaş Erol, 2017: 87-119) yerel yönetimlerde yöneticilerin seçilmesi noktasında meşru/yasal bir zemine kavuşmaktadır. Bu çerçevede temsilcilerin seçimi demokratik çerçevede erkek ve kadınlarda belirli oranlarda ortaya çıkmaktadır. Kadın nüfusunun erkek nüfusuna yakın bir oranda olması, kadınların da temsilde önemli bir düzeyde olmalarını gerektirmektedir. Bu bağlamda toplumun yarısını oluşturan kadınların erkeklerle temsilde adalet ilkesine uygun bir şekilde siyasal alanda etkin olması önemlidir. Türkiye’de kadınlara seçme ve seçilme hakkının gelişmiş ülkelere göre daha erken tarihlerde verilmesine rağmen katılım ve temsilde radikal bir ilerlemenin sağlanmadığı görülmektedir (Alıcı ve Kandeğer, 2017: 407). Eril bir yapıya dönüştürülen siyasal alan, kadınlara roller yüklediği ve siyasal karar alma süreçlerine kadınların katılımını engellediği gibi aynı zamanda kadın temsiline de zarar vermektedir (Pınarcıoğlu, 2017: 12-24). Özellikle sanayileşmenin kadının rollerini farklılaştırdığı ve sorgulanır hale getirdiği söylenebilir (Ak vd, 2017: 71-87). Toplumsal değişme, bu kapsamda siyasal alanı da etkilemiştir. Çalışmada 2019 ve 2024 yerel seçimleri ele alınmış ve kadın temsilcilerin temsil oranlarının değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu durum, çalışmanın hipotezi olarak kadın temsiline düşük olduğu yargısını ifade etmektedir. 2019 ve 2024 yerel seçim sonuçlarına bakıldığında, kadın temsilci oranlarının düşük olmasının hipotezi desteklediği sonucuna varılabilir. Kadın temsilci sayısının az olmasının nedeni, siyasi partilerin kadınları aday gösterme konusunda cinsiyet eşitliğine uygun davranmamalarının sonucudur.

Kadın temsilcilerin siyasal alanda az olması, cinsiyet eşitsizliği ilkesi ile ifade edilebilir. Bunun bir sonucu olarak da kadın temsilci sayısı düşük bir oranda kalmaktadır. Siyasal alanın erkeklere özgü bir alan olarak kabul edilmesi ile cinsiyet eşitsizliği, temsilde adalet ilkesine uygun olmayan bir durum yaratmıştır. Çalışmada Türkiye’nin yedi bölgesindeki kadın temsilci oranları her iki seçim açısından da son derece düşük çıkmış ve siyasal toplumsallaşma açısından cinsiyet eşitsizliğine dayalı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Siyasal alandaki erkek hegemonyasının kadınların düşük temsilci sayısına neden olduğu söylenebilir.

Siyasal temsilde kadınların düşük oranda olmasının tüm bölgelerde benzer bir şekilde düşük çıktığı görülmekle beraber Karadeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi’nin kadın temsilci oranında en düşük bölgeler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum, Türkiye’deki bölgeler arasındaki siyasal ve toplumsal farklılıkların bir sonucu olarak yorumlanabilir. Özellikle İç Anadolu Bölgesi ile Karadeniz Bölgesi’nin toplumsal dinamikleri -siyasal, ekonomik, kültürel dinamikler- kadınların siyasal toplumsallaşmaları açısından olumsuzluk teşkil etmektedir. Doğu Bölgeleri’ndeki kadın temsilci oranlarının diğer bölgelere göre yüksek çıkması bu nedenle beklenmeyen bir sonuç olarak yorumlanmaktadır. Çünkü bu bölgenin de diğer bölgelerde olduğu gibi tutucu ve muhafazakâr değerlere sahip olduğu ve kadınların toplumsal alanda ön plana çıkmadığı bilinmektedir. Kadın temsilci sayısının yüksek çıkması, kadınların üyesi oldukları siyasi parti ideolojisi ile

değerlendirilmektedir. Çalışmada kadın temsiline gerek bölgeler düzeyinde gerekse de ulusal çapta düşük bir düzeyde kaldığı seçim sonuçlarına bakılarak görülmektedir. Bu çerçevede kadın temsiline ilişkin temsilci düşüklüğünün devam ettiği söylenebilir. Cumhuriyetten itibaren yapılan genel seçimler ele alındığında kadın temsil oranlarının 2010'lu yıllara kadar %10'un altında olduğu görülmektedir. Bu durum, kadınların siyasal alandaki etkinliğine ters bir durumu ifade etmektedir. Son yapılan iki genel seçimde ise (2018 ve 2023) kadın temsilci oranlarının %20'ye yaklaştığı ve bir gelişimin olduğu ifade edilebilir. Genel seçimdeki bu durum, yerel seçimlerde ortaya çıkmamış ve kadın temsilci oranları %10'un altında kalmıştır. Yerel demokrasinin erkeklerle beraber önemli iki faktöründen biri olarak kabul edilen kadınların düşük düzeyde temsilciye sahip olması, cinsiyet eşitliği bağlamında da olumsuz bir durum olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'de kadınların siyasal alandaki temsil oranlarının yüksek olmasının toplumsal alandaki kadın sorunlarının çözümünde önemli etkiler yaratacağı söylenebilir. Bu kapsamda cinsiyete dayalı ve temsilde adalet ilkesine uygun şekilde kadın temsilci oranlarının yükselmesinin sağlanması, demokratik toplum ilkeleri açısından da olumlu değerlendirilebilecektir. Kadınlar, yerel demokrasinin gelişimi için önemli kabul edilmektedir (Belli, 2015: 84-85). Bu çerçevede kadın temsilci sayısının yerel değerlerin bir gereği olarak ele alınması önemlidir. Seçimlerde kadınların da belirli bir oranın üstünde temsil edilmesine yönelik kota uygulamalarının ve yasal düzenlemelerinin, cinsiyete dayalı adil bir temsil durumu meydana getireceği öngörülmektedir. Kadınlara yönelik kota uygulamasının seçimlerde siyasi partilerin çalışmaları ile uygulanabilir bir hale geleceği ve sonuç vereceği söylenebilir. Ayrıca kadınların siyasal toplumsallaşma boyutunun genişletilmesinin, toplumsal alanda demokratik toplum ilkelerine katkı sağlayarak cinsiyet eşitliğini tesis etmeye yönelik sonuçlara katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede iyileştirilmiş politik çıktılar, gelişmiş demokratik uygulamalar, cinsiyete dayalı sorunların çözüme kavuşturulması gibi faydaların kadın temsiline ortaya çıkacağı söylenebilir (Goswami vd, 2023: 1980-1994). Kadın kolları gibi pasif yapıların etkin bir hale getirilmesi de kadın temsilci oranında ciddi artışlara katkı sağlayabilecektir. Literatürde kadın temsiline farklı şekillerde ele alındığı çalışmalar da bu kapsamda alana katkı sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

- Ak, M., Okur Çakıcı, F., Yılmaz, N. (2017). Çalışan kadın ve çocuk: Gümüşhane ili örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5)59, 71-87.
- Akpınar Çoban, Z. (2023). Yerel yönetimlerde kadın temsili sorunsalı: Kahramanmaraş ili örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Akyol, İ. T. ve Bek, A. (2021). Türkiye'de yerel seçimlerde kadın: 2000 sonrası yerel seçimlerinde kadınların yerel siyasetteki yerinin karşılaştırmalı analizi. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(13), 1-23.
- Aladağ, S. ve Yolcu, T. (2024). Siyasal iletişimde kadın: Canvassing modeli üzerine değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 27(1), 343-356.
- Alicı, O. V. ve Kandeğer, B. (2017). Belediyelerin yönetiminde kadın yöneticiler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5)56, 397-410.
- Altan Arslan, Ş. (2017). Kadın odaklı politikaların hükümet programlarına yansımaları üzerine bir analiz. *TTB Dergisi*, (Özel Sayı), 411-440.
- Aydın Dikmen, B. (2016). Sabiha Zekeriyâ Sertel: Erken cumhuriyet döneminde kadın, muhalefet ve basın. *Kültür ve İletişim Dergisi*, (1)37, 45-70.

- Belli, A. (2015). Yerel yönetimlerde kadın temsili ve yerel demokrasi. *Yasama Dergisi*, (31), 65-88.
- Berktaş, F. (2010). *Tarihin Cinsiyeti*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Berktaş, F. (2023). *Tek tanrılı dinler karşısında kadın: Hristiyanlıkta ve İslamiyet'te kadının statüsüne karşılaştırmalı bir yaklaşım*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (3), 108-114.
- Birch, A. H. (1924). *Representation*. London: Macmillan.
- Bulut, Y. ve Tanıyıcı, Ş. (2008). Türkiye'de belediye meclis üyelerinin temsil ediciliği: Erzincan örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21), 171-194.
- Candan, H., ve Maltaş Erol, A. (2017). Türkiye'de Sosyal Adaletin Temininde Sosyal Devletin Rolü. *Sayıştay Dergisi*, (106), 87-119.
- Cici Karaboğa, E. N. ve Kocaoğlu, M. (2019). Siyasal pazarlama perspektifinde yerel seçimlerde kadın görünürlüğü ve temsiliyeti üzerine betimleyici bir analiz. *International Social Sciences Studies Journal*, 5(47), 5684-5706.
- Çağlar, O. N. (2011). Kadının siyasal yaşama katılımı ve kota uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, (3)4, 56-79.
- Çakır, M. ve Karakoç, R. (2023). Türkiye Cumhuriyeti'nde parlamentoda kadın temsili. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 278-293.
- Çam, E. (2011). *Siyaset bilimine giriş*. İstanbul: Der Yayınları.
- Çitçi, O. (1989). *Yerel yönetimlerde temsil-belediye örneği*. Ankara: TODAİE Yayını.
- Çukurçayır, M. A. (2002). *Siyasal katılım ve yerel demokrasi*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Dahl, R. (1963). *Modern political analysis*. Englewood Cliffs. Prentice-Hall Inc.
- Duroğlu, S. (2007). *Türkiye'de ilk kadın milletvekilleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erbay, E. ve Tuncay, T. (2006). Sosyal hizmet bakışıyla kadın istihdamı. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, (17)2, 25-40.
- Goswami, I., Balakrishnan, S., Vinotha, C., Chopra, R., Sivakumar, V., ve Chetan, D.M. (2023). Gender and politics: Examining women's representation and empowerment. *Journal of Namibian Studies*, (33)3, 1980-1994.
- Gökçimen, S. (2008). Ülkemizde kadınların siyasal hayata katılım mücadelesi. *Yasama Dergisi*, (10), 1-59.
- Henden, H. B. (2005). Katılımcı yerel yönetim anlayışında e-belediyeciliğin yeri ve önemi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1303-5134, 1-13.
- Huntington, S. P. ve Nelson, J. M. (1976). *No easy choice political participation in developing countries*, Harvard University Press, Mass-Cambridge.
- KADER, (2020). *2019 yerel seçimlerine toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden bakmak*. İstanbul: Kadın Adayları Destekleme Derneği Yayınları.
- Kapani, M. (2009). *Politika bilimine giriş*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kocaoğlu, M. (2015). *Yerel yönetimlerde katılım ve kültür: Katılımcı yerel yönetim anlayışının kültürel temelleri*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Millett, K. (1987). *Cinsel politika*. İstanbul: Payel Yayınevi.
- Okur Çakıcı, F., ve Doğanay, T. C. (2022). Siyasal partiler ve tipolojileri üzerinden Türkiye'de genel seçimlerin dönemsel değerlendirilmesine yönelik nitel bir araştırma. *İmgelem*, 6(11), 605-630.
- Orhan, G., Palaz, S. ve Altan, E. (2018). Yerel siyasete kadınların aktif katılımının koşulları: Kadın muhtarlar akademisi katılımcıları çalışması. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (1)1, 16-39.
- Oruç, T ve Bayrakçı, E. (2018). Yerel siyasette temsil ve katılım: Kadın aktörler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (7)2, 464-480.
- Pınarcıoğlu, N. Ş. (2017). Eril siyasette kadın temsili (mi?). *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7(1/1), 12-24.
- Pitkin, H. F. (1972). *The concept of representation*. Berkeley: University of California Press.

- Rai P. (2014). Political representation and empowerment: women in local government institutions in Bihar India. <https://www.su.se/statsvetenskapliga-institutionen/>.
- Sayın, A. (2007). Parlamentoya girmek için erkek olmak şart!. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 1(1), 153-160.
- Sezgin, S. (2019). Yerel siyasette kadın temsili: 31 Mart 2019 yerel seçimleri: Kırklareli ili örneğinde bir değerlendirme. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, (8)2, 21-47.
- Şahin, M., Soyocak S. ve Boduroğlu G. (2024). Kadınların siyasal temsilde yaşadıkları sorunlar ve engeller üzerine nitel bir araştırma. *Politik Ekonomik Kuram*, 8(2), 402-424.
- Şahin, Z. (2021). Yerel siyasette “kadın temsili sorunsalının” 31 Mart 2019 mahalli idareler seçimi sonuçları özelinde analizi: Trabzon ili örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, (4)1, 232-250.
- Şahin, Z. (2022). Türkiye’de seçimlerin cinsiyeti: Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze milletvekili genel seçimleri ve kadın temsili (1935- 2018). *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (29), 73-96.
- Tekeli, Ş. (1983). *Kadınlar ve siyasal-toplumsal hayat*. İstanbul: Birikim Yayınları.
- Touraine, A. (2017). *Eşitliklerimiz ve farklılıklarımızla birlikte yaşayabilecek miyiz?*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Türel, N. ve Çağlar, N. (2010). Yerel yönetimde kadın temsili-Isparta örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, (2)1, 16-40.
- Uçar Altınışık, H. (2022). Yerel yönetimlerde kadın temsili: 31 Mart 2019 seçimleri. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, (31)4, 141-162.
- Usta, S. (2011). Katılımcı demokrasi perspektifinde kent konseyleri ve sivil toplum kuruluşları ilişkisi: Sakarya örneği. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı. Bursa Kent Konseyi Bilimsel Yayınlar Dizisi-1.
- Üçler, N. (2023). Siyasette kadın temsili: 2002-2018 yılları arasındaki kadın politikacıların ulusal (yazılı) basındaki söylemlerinin analizi. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yaylı, H. ve Eroğlu, G. (2015). Yerel katılım bağlamında Türkiye’de kadın temsili. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, Special Issue 3, 504-224.
- Yıldırım, U., Öner, Ş. ve Aksu, H. (2011). Yerel temsil ve katılım bağlamında belediye meclisleri: Kahramanmaraş ve Sivas örnekleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 507-530.
- Yolcu, T. (2017). Türkiye’nin demokratikleşme serüveninde önemli bir aktör: Kadın. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (4), 1-10.
- Yolcu, T. (2019). Parlamento dışı muhalefet örneği olarak siyasi kadın hareketleri: Dünyadan ve Türkiye’den örnekler. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18(1), 242-255.
- Yolcu, T., ve Banazılı, A. M. (2024). Kadın parlamenterler açısından cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi: Anayasa komisyon raporları üzerinden bir inceleme (2016-2023). *Anasay*, (27), 1-18.
- Yüksek Seçim Kurulu, Mahalli İdareler Genel Seçimleri-Kesin Seçim Sonuçları. <https://ysk.gov.tr/>.
- Yüksek Seçim Kurulu, <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/2018CBMV-MVCinsiyet.pdf>.
- Yüksek Seçim Kurulu, https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/14_20_Mayis_2023_Cumhurbaşkanı_ve_25_Dönem_MV_Genel_Seyim_Istatistikleri.pdf.
- Zihnioglu, Y. (2013). *Kadınsız inkılap (Nezihe Muhiddin, Kadınlar Halk Fırkası. Kadın Birliği)*. İstanbul: Metis Yayınları.

EXTENDED SUMMARY

Today, men and women are exposed to different situations in the social sphere due to gender inequality. It is seen that women’s political socialization is different from men’s in this respect and that women are in the background of governance mechanisms. This situation not only contradicts gender equality but also prevents women's perspectives from being represented in the resolution of political and social issues.

It can be said that the political and social transformation process that started with the proclamation of the republic in Turkey led to policies aimed at expanding women's representation alongside that of men. When the political process is analyzed, it can be argued that the legal regulations enabling women to participate in local elections and then in general elections have not yielded the desired results until today. It is seen that the social statuses determined for men and women are effective at this point and that women undertake more domestic life and various duties. It can be stated that this situation affects the low number of women administrators in both local representation and general elections.

It can be argued that the male-dominated structure of society causes men to come to the forefront in the political sphere and creates a situation that women are inadequate in this context. It can be argued that this situation affects the fact that women do not establish direct relations with political systems or that the established relations remain at a low rate. It is seen that local elections directly affect public participation in local units and local policies come to the forefront. It is predicted that an egalitarian gender distribution in local elections will be effective both in solving social problems and in solving problems related to women.

Women's greater recognition in local elections, along with their effectiveness in addressing issues at the local level, is directly related to the higher proportion of women elected. In Turkey, it can be said that women's representation varies both on the basis of provinces and districts and on the basis of geographical regions. In particular, it can be stated that the effectiveness of women in society is different between regions, and this situation is defined as a reflection of the perspective of the province or region towards women. In this context, in this study, the 2024 local elections were handled as provinces and regions and the numerical data in seven regions were analyzed within the scope of women executives. In the research on the representation of women, it is seen that the number and rate of women representatives in seven regions in Turkey are at very low levels and in this context, the national average is also low. The Southeastern Anatolia Region and the Eastern Anatolia Region have a higher rate of women representatives compared to other regions. It can be argued that the conservative structure of the region and the effectiveness of women in the political sphere create an inverse situation. It can be stated that this situation is a reflection of the policies of the political party of which women representatives are members.

As a result of the regional evaluation of the number and proportional distribution of women mayors in the 2019 and 2024 local elections, it is seen that there is no level of gender equality in line with today's democratic values. It can be said that the right to be elected in accordance with the principle of justice in representation has an unequal distribution between genders. It is also stated on the basis of data that the rate of women representatives is very low or non-existent in certain regions. It can be argued that the low level of women's representation is considered as a negative situation in solving women's problems in the social sphere. It can be said that this result is interpreted as a negative result in terms of Turkey's political system based on gender equality. In the study, the last two local elections were analyzed and an evaluation of the rate of women representatives was made. In this respect, the method of the study has been revealed and has a descriptive character. The study revealed that the number and proportion of female

representatives is quite low and at an undesirable point. Although there are differences between regions regarding women's representation, it has been observed that the number of women representatives remains very low throughout Turkey. The necessity of a social structure in line with gender equality by increasing the rate of female representatives, which is not at a desired level, was emphasized.

It can be argued that the fact that the rate of women representatives in Turkey is below 10% is perceived as a situation that hinders women in the exercise of their rights and freedoms. It can be predicted that the low rate of women's representation, which is seen as a major problem in terms of the sustainability of democratic systems, can be overcome and increased through studies to be carried out for women. In particular, it can be argued that gender-oriented practices aimed at increasing the proportion of women in political mechanisms will be fruitful in this framework. Making the studies to be carried out permanent in the policies and programs of political parties and bringing a will to the forefront to ensure representation justice can have great effects.

Yazar Beyanı | Author's Declaration

Finansal Destek | Financial Support: Ali TOSUN, bu çalışmanın araştırılması, yazarlığı veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır. *Ali TOSUN who is the author has not received any financial support for the research, authorship, or publication of this study.*

Yazarların Katkıları | Authors's Contributions: Bu makale yazar tarafından tek başına hazırlanmıştır. | *This article was prepared by the author alone.*

Çıkar Çatışması/Ortak Çıkar Beyanı | The Declaration of Conflict of Interest/Common Interest: Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması veya ortak çıkar beyan edilmemiştir. | *No conflict of interest or common interest has been declared by the author.*

Etik Kurul Onayı Beyanı | The Declaration of Ethics Committee Approval: Çalışmanın herhangi bir etik kurul onayı veya özel bir izne ihtiyacı yoktur. | *The study doesn't need any ethics committee approval or any special permission.*

Araştırma ve Yayın Etiği Bildirgesi | The Declaration of Research and Publication Ethics: Yazar, makalenin tüm süreçlerinde Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyduğunu ve verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığını, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin ve editör kurulunun hiçbir sorumluluğunun olmadığını ve bu çalışmanın Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nden başka hiçbir akademik yayın ortamında değerlendirilmediğini beyan etmektedir. | *The author declares that he/she complies with the scientific, ethical, and quotation rules of Tarsus University Journal of The Faculty of Economics and Administrative Sciences in all processes of the paper and that he/she does not make any falsification of the data collected. In addition, he/she declares that Tarsus University Journal of The Faculty of Economics and Administrative Sciences and its editorial board have no responsibility for any ethical violations that may be encountered, and that this study has not been evaluated or published in any academic publication environment other than Tarsus University Journal of The Faculty of Economics and Administrative Sciences.*